

fationer og lignende. Det er saaledes sket paa Holmen, at en tidligere Direktør for samme efter et Valg opfaldte Arbejderne paa bestemte Værksteder paa Holmen, oplæste en Liste for dem og navnlig rettede Berekjender mod dem, som havde stemt paa Marineministerens Modkandidat; Marineministeren er jo valgt derude i Kjøbenhavns 8de Valgstreds. Direktøren mindede dem — det var Skibstømmere, Smedfere, Smede og lignende Haandværkere — om, at de havde aflagt Ed paa at ville tjene Kongen tro, og i et længere Foredrag søgte han at klargøre for dem, at det, at de havde aflagt Ed paa at tjene Kongen tro, var uforeneligt med de socialdemokratiske Principper. Da en enkelt af dem, der vare opfaldte, protesterede imod, at han skulde have stemt, fastholdt Direktøren det flere Gange, indtil Manden sagde: Ja, Direktøren maa undskyldte, jeg har ikke afgivet min Stemme af den simple Grund, at jeg ikke er gammel nok dertil. Saa tog Direktøren sig i det, spekulerede lidt paa det, bladede i sine Papirer og sagde saa: Ja, nu har jeg det, De har været med i Grundlovstoget, derfor har jeg Dem paa Listen. Altsaa ogsaa det, at Arbejderne paa Statens Værksteder gik med i Grundlovstoget, var en Forbrydelse, som de ikke maatte begaa, og som i Gentagelsstilfælde kunde have Afstedigelse til Følge. Det er ligeledes Tilfælde derude, at Arbejderne ikke tør afgive deres Stemme ved den offentlige, mundtlige Afstemning, fordi Mestrene paa Holmen blive ansatte som Listeførere eller ved Stemmelisterne, og jeg har selv været Vidne til et ganske taalende Tilfælde i saa Henseende. Ved Valget i 1887, hvis jeg mindes ret, var det en nu afstediget Mester for Skibstømmerne Gullach, der sad ved en af Stemmelisterne, og som jo kendte saa godt som alle dem af Holmens faste Folk, der skulde afgive Stemme. Der var det var stærk Tale om Afstedigelser paa Værftet, og der blev fra en vis Side i Pressen gjort gældende, at alle, som hørte til Fagforeningerne, ikke burde taales paa Statens Værksteder, det blev fra den Side brutalt forlangt, at de skulde smides ud. Det var derfor ikke saa løjligt, at Mænd, der vare Familjeforsørgere, som maatte have en større Børneskole for at forsørge, sølte sig noget trykkede ved at gaa hen og afgive deres Stemme, naar de saa, at en Mester, en Mand, der kendte dem fuldtud, og under hvem de arbejdede, kunde kontrollere, hvem de stemte paa. Jeg hørte saa følgende Tildragelse. Der kom to Mænd ind i Valglokalet for at afgive deres Stemmer. Da den ene af dem bemærkede,

at det var Mesteren, som sad ved Stemmelisten, sagde han til den anden: „Du, Kristoffer, „den gamle“ sidder ved Protokollen, lad os vende om igen.“ Dette Ord „den gamle“ er en almindelig Betegnelse for den overordnede paa Værftet. Dermed vendte de om, og saa vidt jeg, som opholdt mig i længere Tid paa Valgstedet, kunde se, fik de ikke afgivet deres Stemmer. Hvis det havde været deres Mening at afgive deres Stemme paa den Kandidat, som Mesteren ønskede valgt, havde de ikke behøvet at vende om, og det er derfor soleklart, at det var deres Mening at afgive deres Stemme i den modsatte Retning, men at de bleve forhindrede deri ved, at der sad en overordnet ved Protokollen. Dette vilde jo ikke have fundet Sted, naar vi havde haft hemmelig Afstemning. — Det var altsaa paa Holmen. Paa Statsbanernes Værksteder fandt der ligeledes Forsøg paa Valgtryk Sted, idet en Formand gjorde det saa grovt, at han opstrev alle de valgberettigede Arbejderes Navne paa en stor Tavle og bad dem saa i en Tone, der mere lød som en Befaling, at skrive bag ved deres Navne, hvilken Kandidat de vilde stemme paa. Det skulde se ud som et uskyldigt Fik, men ikke desto mindre var det gjort saaledes, for at Arbejderne derude skulde føle, at de, hvis de ikke stemte, som Formanden ønskede det, vilde blive afstedigede eller kunde risikere at blive det. Det er ikke alene Arbejdere, som det gaar ud over. Vi hørte nylig et Eksempel paa, at en Løge i Randers, fordi han havde fulgt sin personlige Overbevisning ved det sidste Valg, blev boycottet af Officererne og af dem, der stode paa samme Side i denne By, saa at han maatte forlade Byen. Den Slags Ting vil ganske sikkert brede sig, og det viser sig ogsaa, hvad jeg har erfaret ved Samtaler med Højremænd under sidste Valg, at der er mange Højremænd, som mene, at det absolut vilde være heldigt at komme bort fra den nuværende mundtlige Stemmeafgivning over til en hemmelig Afstemning. Trykket vil jo kunne komme til at gøre sig gældende i mange andre Livsstillinger end netop Arbejdernes, nemlig over for alle dem, som paa eller anden Maade ere økonomisk afhængige af andre. Det er kun fuldt ud selvstændige Naturer, der vove at trodse under saadanne Forhold. — Nu vil man maasse ved de af mig oplyste Tilfælde komme den Indvending: Ja, men vi have med jo Straffelovens § 113, der i det mindste for en stor Del beskytter derimod. Jeg maa her henvisse til, hvad der skete med Sagen mod Skovrider Rann. Den ærede Repræsentant for Alsens (Berntsen) var Ordfører for det Udvalg, der her i Tinget forelagde